

STORTINGET

Innst. 201 L

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 58 LS (2019–2020)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter, lov om Statens obligasjonsfond og lov om endringer i skattebetalingsloven (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

Til Stortinget

1. Innledning

1.1 Sammendrag

Likviditetssituasjonen for store deler av næringslivet er presset som følge av tiltakene som er iverksatt for å redusere utbredelsen av koronaviruset i samfunnet. Det er behov for midlertidige løsninger for å tilføre næringslivet nødvendig likviditet til å komme gjennom krisen. I denne proposisjonen fremmer regjeringen flere forslag til midlertidige tiltak for å styrke likviditeten i norske bedrifter.

To av forslagene vil styrke bedrifters lånemuligheter.

Små og mellomstore bedrifter i Norge tar i hovedsak opp lån hos finansforetakene. Mange bedrifter har fått likviditetsmangel og andre økonomiske vanskeligheter som følge av virusutbruddet og tiltakene mot smittespredning. For å styrke bedriftenes tilgang til lån foreslår departementet en lov om statlig garanti for lån fra finansforetak, der staten garanterer for 90 pst. av lånebeløpet som finansforetaket innvilger til lånekunden. Ordningen vil gjøre det mindre risikabelt for finansforetakene å gi lån til bedrifter i en periode, og dermed bidra til at levedyktige bedrifter i norsk næringsliv kan komme seg gjennom krisen. Det foreslås en samlet

garantiramme på 50 mrd. kroner. Dersom det blir behov for det, vil departementet legge frem forslag om å øke garantirammen. Samlet lån til hver bedrift kan ikke utgjøre mer enn to ganger bedriftens lønnskostnader i 2019 eller 25 pst. av bedriftens omsetning i 2019, men i særlig begrunnede tilfeller kan det være høyere for å dekke bedriftens likviditetsbehov de neste 18 måneder. Samlet lån til hver bedrift kan etter forslaget uansett ikke utgjøre mer enn 50 mill. kroner.

Departementet foreslår videre å gjenopprette Statens obligasjonsfond (obligasjonsfondet), som ble opprettet i forbindelse med finanskrisen i 2009. Fondet skal bidra til økt likviditet og kapital til obligasjonsmarkedet gjennom kjøp av rentebærende instrumenter utstedt av norske selskap.

Statens obligasjonsfond var i sin tid opprettet etter modell av Statens pensjonsfond Norge. Denne modellen foreslås benyttet også denne gang. Det medfører at Finansdepartementet har ansvaret for forvaltningen av obligasjonsfondet og plasserer det som et separat kapitalinnskudd i Folketrygdfondet. Obligasjonsfondet etableres med en ramme på inntil 50 mrd. kroner, og Folketrygdfondet vil få i oppgave å investere fondet i ordinære obligasjonslån til markedsmessige vilkår. Etter en oppbyggingsfase skal fondet gradvis bygges ned. Dette vil skje i takt med at obligasjonene forfaller, og ved salg når markedssituasjonen normaliseres. En avvikling av forvaltningen vil kunne skje noen år frem i tid.

I 2009 ble Statens obligasjonsfond opprettet ved en egen lov. Loven ble opphevet 1. januar 2015 etter at Folketrygdfondet hadde avhendet investeringene og midlene var overført statens foliokonto i Norges Bank. I denne proposisjonen foreslår departementet at loven skal være en rammelov for beredskapsformål. Det legges derfor ikke opp til at den skal oppheves etter avvik-

lingen av forvaltningsoppdraget. Dersom det senere skulle oppstå kriser hvor det vil være behov for et generelt virkemiddel overfor obligasjonsmarkedet i tråd med avgrensningene som omtales i denne proposisjonen, vil det ikke være nødvendig å utarbeide og behandle et nytt lovforslag. Departementet vil etter forslaget ha fullmakt til å beslutte fondets kapital etter vedtak i Stortinget samt å avvike aktiviteten i fondet inntil det eventuelt er behov for å igangsette forvaltningen på ny.

I denne proposisjonen fremmer regjeringen også forslag til ytterligere tiltak på skatteområdet med sikte på å bedre likviditetssituasjonen. Forslagene utfyller strakstiltakene (fase 1) lagt frem i Prop. 53 LS (2019–2020). Forslagene følger også opp anmodningsvedtak fattet av Stortinget 16. mars 2020. Regjeringen foreslår at:

Den lave satsen i merverdiavgiften, som omfatter persontransport, overnatting og deler av kultursektoren, reduseres fra 12 til 8 pst. i perioden fra og med 20. mars 2020 til og med 31. oktober 2020.

Fristen for innbetaling av første termin for merverdiavgift 14. april utsettes til 10. juni 2020.

Fristen for innbetaling av andre termin for forskuddsskatt for selskap utsettes fra 15. april til 1. september 2020. Utsettelsen omfatter også overskuddsdelen av finansskatten.

Fristen for innbetaling av arbeidsgiveravgift utsettes fra 15. mai til 15. august 2020. Utsettelsen omfatter også lønnsdelen av finansskatten.

Regjeringen mener forslagene er treffsikre og vil ha god effekt for næringslivet. De foreslåtte utsettelsene av skatteinnbetalinger vil ha samme virkning som kortsiktige, rentefrie lån til selskapene. På kort sikt gir forslagene betydelige forbedringer i likviditeten til norske selskap. Det forventes at nær alle som driver virksomhet, vil omfattes av én eller flere av innbetalingsutsettelsene.

Skattekredittene som gis til næringslivet med disse betalingsutsettelsene, vil komme i tillegg til kreditten som tilføres gjennom den statlige garantiordningen for lån til små og mellomstore bedrifter og gjenopprettelsen av Statens obligasjonsfond, som også foreslås i denne proposisjonen. Skattekredittene vil være mer kortsiktige enn mange av lånene som vil bli gitt under de to nye låneprogrammene. Skattekredittene vil gi mange selskap noe mer tid på å etablere annen finansiering med mellomlang og lang tidshorison, for eksempel inngå lån som er omfattet av de to nye låneordningene.

Samlet vil de tre utsettelsene av skatteinnbetalinger øke likviditeten med anslagsvis 117 mrd. kroner. Utsatte innbetalinger vil medføre et rentetap for staten og økt risiko for mislighold av skatteforpliktelser. Samlet anslås utsettelsene å redusere statens inntekter i 2020 med om lag 1 mrd. kroner.

Det er nå vedtatt og foreslått omfattende utsettelse av skattebetalinger. I tråd med Stortingets forutsetnin-

ger er skatteutsettelsene gjennomgående gjort rentefrie, jf. Innst. 197 S (2019–2020), der komiteens flertall uttrykker at det ikke bør beregnes renter ved slike midlertidige utsettelse som følge av koronapandemien. I forslag om utsatt betaling av skatt og avgift fremmet for Riksdagen av den svenske regjeringen, legges det opp til renteberegning som tilsvarer en fradragsberettiget rentekostnad på 6,6 pst. per år. Begrunnelsen for rentefastsettelsen er at skattyters kredittkostnader ikke bør være lavere enn normale markedsmessige vilkår. Regjeringen legger vekt på at de næringsdrivende gis insentiver til å innrette sin finansiering til markedsmessige vilkår. Dersom det skulle bli aktuelt med ytterligere forlengelser av betalingsutsettelse eller utsettelse av flere skatte- og avgiftsarter, bør det derfor vurderes å beregne rente. Regjeringen vil komme tilbake til dette.

Regjeringen viser til Stortingets Innst. 197 S (2019–2020) og vil komme tilbake til Stortingets vedtak om å fremme forslag om en midlertidig nedsettelse av arbeidsgiveravgiften med 4 prosentpoeng for én termin i en senere proposisjon.

Mange selskaper og næringsdrivende vil i tiden fremover bli hjulpet av ulike statlige ordninger i en periode. Det er viktig at alle i den situasjonen vi nå er i, viser moderasjon, spesielt mht. utbytte og bonus.

Forslagene i denne proposisjonen har ikke vært på høring. For en beskrivelse av de bevilgningsforslagene som følger av proposisjonen, henvises det til Prop. 57 S (2019–2020).

1.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fredric Holen Bjørdal, Ingrid Heggø, Siv Henriette Jacobsen, Eigil Knutsen og Hadia Tajik, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, lederen Mudassar Kapur, Anne Kristine Linnestad, Vetle Wang Soleim og Aleksander Stokkebø, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad, Liv Gustavsén og Sylvi Listhaug, fra Senterpartiet, Sigbjørn Gjelsvik og Trygve Slagsvold Vedum, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, fra Miljøpartiet De Grønne, Hulda Holtvedt, og fra Rødt, Bjørnar Moxnes, viser til at foreløpig utgave av Prop. 58 LS (2019–2020), som i det følgende omtales som «proposisjonen», behandles i denne innstillingen med unntak av kapittel 7 om midlertidig reduksjon i den lave merverdiavgiftssatsen og tilhørende forslag om endring i Stortingets vedtak om merverdiavgift, som behandles i Innst. 200 S (2019–2020).

2. Bakgrunnen for forslaget om å opprette låne- og garantiordningene

2.1 Sammendrag

Bakgrunnen for forslaget om å opprette låne- og garantiordningene omtales i proposisjonens kapittel 2.

2.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

3. Låne- og garantiordninger i andre land

3.1 Sammendrag

Låne- og garantiordninger i andre land er omtalt i proposisjonens kapittel 3.

3.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

4. Forslag til lov om statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter

4.1 Sammendrag

Små og mellomstore bedrifter i Norge tar i hovedsak opp lån hos finansforetakene. Mange bedrifter har fått likviditetsmangel og andre økonomiske vanskeligheter som følge av virusutbruddet og tiltakene mot smittespredning. For å styrke bedriftenes tilgang til lån foreslår departementet en lov om statlig garanti for lån fra finansforetak, der staten garanterer for 90 pst. av lånebeløpet som finansforetaket innvilger til lånekunden. Ordningen vil gjøre det mindre risikabelt for finansforetakene å gi lån til bedrifter i en periode, og dermed bidra til at levedyktige bedrifter i norsk næringsliv kan komme seg gjennom krisen. Det foreslås en samlet garantiramme på 50 mrd. kroner. Dersom det blir behov for det, vil departementet legge frem forslag om å øke garantirammen. Samlet lån til hver bedrift kan ikke utgjøre mer enn to ganger bedriftens lønnskostnader i 2019 eller 25 pst. av bedriftens omsetning i 2019, men i særlig begrunnede tilfeller kan det være høyere for å dekke bedriftens likviditetsbehov de neste 18 måneder. Samlet lån til hver bedrift kan etter forslaget uansett ikke utgjøre mer enn 50 mill. kroner. Garantiordningen utgjør statsstøtte, og den må derfor utformes i tråd med EUs statsstøtteregler og godkjennes av EFTAs overvåkningsorgan (ESA) før den kan benyttes. Departementet legger til grunn at garantiordningen kan godkjennes raskt av ESA.

Oversikt over statsstøtteregler i EU/EØS, statlig garanti for lån fra finansforetak, finansforetakenes bruk av ordningen, bedrifter som kan motta garanterte lån, vilkår for lån som kan garanteres, og forvaltning og oppføl-

ging på vegne av staten er videre omtalt i proposisjonens kapittel 4.

Garantiordningen er et tiltak som skal bøte på konsekvensene av Covid-19-utbruddet. Ordningen bør avvikles så snart garantiansvaret under loven er bortfalt, jf. § 9.

Nærmere regler om oppfølging og avslutning av de enkelte garantiene legger departementet opp til å fastsette i forskrift.

4.2 Komiteens merknader

4.2.1 Innledning

Komiteen slutter seg til regjeringens lovforslag.

Komiteen viser til at Stortinget 16. mars gjorde vedtak om å be regjeringen etablere statlige lånegarantier for alle berørte bransjer, og ser regjeringens forslag i proposisjonen som en viktig og nødvendig del av oppfølgingen av dette.

Komiteen anerkjenner samtidig at de tiltakene som her foreslås, ikke er tilstrekkelig. Særlig ser komiteen behovet for nye tiltak for gründere og oppstartsbedrifter, og imøteser at regjeringen raskt kommer tilbake med ytterligere tiltak for disse.

4.2.2 Vilkår for garantilån

Komiteen viser til at det er bankene som skal forvalte garantiordningen uten at det er noen saksbehandling fra myndighetenes side. Slik ordningen er lagt opp, vil bankenes rom for å bruke skjønn være stort, både i vurderingen av hvilke bedrifter som skal få garantilån, og på hvilke vilkår lånene skal ytes. Komiteen vil understreke betydningen av at garantien kommer bedriftene som har problemer, til gode, heller enn å avlaste eller redusere bankenes eksisterende risiko. Komiteen mener regjeringen med dette som utgangspunkt bør utarbeide klare kriterier for hvilke vilkår garantilånene skal ytes på, og hvem som skal få lån.

Komiteen vil videre understreke at ordningen ikke er ment til refinansiering og fremskutt nedbetaling av eksisterende lån, og dette skal heller ikke føre til at dårlige lån veltes inn under garantiordningen.

Komiteen har forståelse for at det raskt er et behov for å tilføre markedet likviditet. Diffuse tildelingskriterier krever høyere krav til kontroll og ettersyn. Komiteen vil derfor understreke betydningen av at Finanstilsynet er sterkt også i dagens situasjon. Det er avgjørende at tilsynet har ressurser og virkemidler til på en god måte å kunne føre tilsyn med bankene og overvåke at disse følger reglene.

4.2.3 Bankens risikovurdering

Komiteen viser til at garanterte lån bare bør gis til levedyktige bedrifter. Komiteen forutsetter at denne definisjonen ikke blir praktisert for strengt. Det forut-

settes at det ikke stilles urimelige krav om sikkerhet for utlån fra garantiordningen, da intensjonen er å senke kravet om sikkerhet, og da ordningen er innrettet slik at den avlaster bankenes risiko i forbindelse med likviditetshåndtering som følge av den helt spesielle situasjonen man befinner seg i.

4.2.4 Fullmakter

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, viser til at det foreslås at mye av det sentrale regelverket rundt garantiordningen skal fastsettes av departementet. I en normalsituasjon ville flertallet vært ukomfortable med å gi så brede forskriftshjemler i en slik sak. Gitt den alvorlige situasjonen aksepterer flertallet likevel en slik delegering, under den forutsetning at regjeringen informerer Stortinget på egnet måte om utviklingen i garantiordningen og tilhørende regelverk.

4.2.5 Om administrering av garantiordningen

Komiteen viser til at en garanti på 90 pst. av lånebeløpet er høyt også sammenlignet med andre land i tilsvarende situasjon. Videre foreslås det at bankene skal forvalte ordningen uten saksbehandling fra myndighetenes side. I proposisjonen er det ikke er foreslått hvem som skal administrere garantiordningen på vegne av staten. Komiteen mener det trolig ville vært mest ryddig og hensiktsmessig å etablere et eget statlig organ til å administrere ordningen, men er enig med regjeringen i at dette vil ta for lang tid i dagens situasjon. Komiteen mener det må være konstitusjonell kontroll over forvaltningen av ordningen, og at det så langt som mulig må være et eksisterende statlig organ som får denne oppgaven, for eksempel Innovasjon Norge eller GIEK. Komiteen legger vekt på at organet som får denne oppgaven, må settes ressursmessig i stand til å utøve den på egnet måte.

4.2.6 Krav til mottakere av garantilån

Komiteen viser til at pandemien fører til stort inntektsbortfall hos mange små og mellomstore bedrifter og dermed at ansatte blir permittert for å holde kostnadene nede. Det svært høye antall permitterte som er varslet hittil, viser at koronapandemien er altomfattende og setter dype spor i økonomien. Dersom situasjonen vedvarer og flere husholdninger går betydelig ned i inntekt, forverres den økonomiske nedgangen gjennom ytterligere fall i etterspørselen etter varer og tjenester. Økonomien går inn i en negativ spiral. Denne spiralen dempes av inntektssikringssystemet gjennom dagpenger, men det oppstår også kostnader for samfunnet når mange mennesker går uvirksomme over lengre tid. De samfunnsøkonomiske tapene øker jo lenger situasjonen varer. Kompetansetiltak bøter på dette, men komiteen mener det trengs en ytterligere innsats for

å begrense økningen i arbeidsledigheten og forhindre tap av verdifull kompetanse.

Komiteen vil understreke at staten nå legger til rette for å bruke betydelige ressurser for å hjelpe norske bedrifter gjennom krisen i forbindelse med koronapandemien.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, legger til grunn at selskaper som benytter seg av statens hjelpetiltak, som for eksempel statlige lånegarantier, statlig obligasjonsfinansiering eller likviditetslettelse under lånets løpetid så langt det er mulig unngår å hente utbytte fra selskapene ut over det som er nødvendig for å holde virksomhetene i drift.

Flertallet legger videre til grunn at selskapene viser tilbakeholdenhet når det gjelder lønn og bonuser, og understreker at å vise tilbakeholdenhet når det gjelder utbytte og bonuser, også gjelder banker og finansinstitusjoner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt understreker at landet er i en krisesituasjon, og at de foreslåtte tiltakene og bevilgningene er ment å sikre arbeidsplasser og et levedyktig næringsliv etter koronapandemien. For å komme oss gjennom krisen må alle bidra. Vi kan ikke akseptere et system som sosialiserer tap og privatiserer gevinst. Når fellesskapets midler nå brukes til å redde selskaper fra konkurs, skyldes dette sterke fellesskap bygd opp av rettferdige skatter. Penger fra fellesskapet skal også brukes på fellesskapet. Disse medlemmer viser derfor til Innst. 197 S (2019–2020) og forslag fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt:

«Stortinget ber regjeringen om å fremme forslag hvor selskaper som mottar statlig garanti for lån, tilbud om statlig obligasjonsfinansiering eller likviditetslettelse på statlige låneordninger om å forplikte seg til å sette en maksimumsgrense for godtgjørelse til ansatte i konsernledelsen og andre ledende ansatte i 2020 og 2021, eksempelvis gjennom et krav om nullvekst.»

«Stortinget ber regjeringen om å fremme forslag hvor det settes en grense for utbetaling av utbytte for selskaper som mottar statlig garanti for lån, tilbud om statlig obligasjonsfinansiering eller likviditetslettelse på statlige låneordninger under lånets løpetid.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt viser til at fellesskapet stiller opp med store beløp for å få Norge gjennom krisa. Dette kommer både folk og næringsliv til gode, og er helt nødvendige grep. Disse medlemmer vil understreke at når samfunnet bidrar med krisepakker, blant annet gjennom forslagene

om obligasjonsfond, lånegarantier, utsettelse av skatt og redusert krav om kapitalbuffer for bankene, må en også kunne forvente at de bedriftene som nyter godt av disse ordningene, derunder bankene, ikke betaler ut utbytte til sine eiere samtidig som de mottar hjelp fra staten.

Disse medlemmer viser til at Finanstilsynet har oppfordret bankene til å holde tilbake utbytte som følge av at kapitalkravene ble redusert, for å sørge for at soliditeten til bankene ikke svekkes. Det er særskilt viktig nå som vi er inne i en usikker økonomisk tid. Disse medlemmer mener en midlertidig utbyttetestans også vil bidra til at lånegarantien i størst mulig grad får den ønskede effekt i form av økt kredittgivning.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at banker som staten garanterer lån for, ikke betaler ut utbytte inntil kapitalbufferen igjen er hevet.»

4.2.7 Særlig om gründerbedrifter

Komiteen registrerer at det de siste årene har vært startet opp svært mange gründerbedrifter og at det nå er behov for målrettede tiltak som sikrer slike selskaper likviditet, vekstkraft og fortsatt innovasjonsevne. Komiteen er derfor opptatt av treffsikre ordninger også for de oppstarts- og vekstselskapene som ikke blir tilstrekkelig dekket av garantiordningen.

Komiteen er oppmerksom på at mange gründerbedrifter, spesielt i startfasen, har små marginer og begrenset mulighet for lån med sikkerhet i virksomhetens verdier. Komiteen merker seg videre at det ofte tar tid å opparbeide en robust og regnskapsmessig lønnsom virksomhet og at mange gründere nå er i denne oppbyggingsfasen. Komiteen understreker derfor behovet for at regjeringen i varslet proposisjon 27. mars fremlegger ytterligere tiltak rettet spesielt mot oppstarts- og vekstselskapene, som kan tre i kraft snarest mulig. Komiteen viser til Kapitalutvalgets anbefalinger og viktigheten av et offentlig virkemiddelapparat, blant annet gjennom Innovasjon Norge.

Komiteen imøteser derfor at regjeringen i forbindelse med fremleggelsen 27. mars vurderer å øke både låne- og tilskuddsrammene til Innovasjon Norge og andre relevante deler av virkemiddelapparatet med et mål om å sikre innovasjons- og gründerbedrifter.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti er oppmerksomme på at gründerbedrifter i oppstartsfasen er helt avhengige av privat egenkapital, og understreker behovet for at det nå utredes endringer i de skattemessige rammebetingelsene for eiere av norske ventureselskaper og andre oppstartsbedrifter for å sikre at norske oppstartsselska-

per får bedre tilgang til privat risikovillig egenkapital i den krevende økonomiske situasjonen fremover.

4.2.8 Statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter

Komiteen viser til forslaget om at finansforetakenes andeler av garantirammen bør fastsettes på nytt etter at om lag 50 pst. av rammen er disponert. Komiteen understreker at ordningen skal evalueres underveis for å vurdere om den er innrettet slik at den treffer riktig i forhold til formålet, og om det eventuelt bør gjøres noen justeringer. Komiteen viser til at sammensetningen i bankmarkedet kan endre seg, og at dette kan påvirke hvordan finansforetakenes andeler skal fordeles. Komiteen understreker viktigheten av at det følges opp nøye hvordan disse lånene blir gitt, at de treffer bredt, møter det tiltenkte behovet og er gjenstand for politisk oppfølging. Komiteen imøteser at regjeringen på egnet måte melder tilbake til Stortinget om bruken av midlene i garanti- og låneordninger for bedre likviditet i bedriftene etter at om lag 50 pst. av rammen er disponert, herunder den geografiske fordelingen av rammen og fordelingen mellom norske og utenlandske banker.

Komiteen vil understreke de lokale og regionale bankenes viktige rolle for små og mellomstore bedrifter. Komiteen viser til at finansforetakenes andeler av garantirammen foreslås fastsatt på nytt etter at «om lag 50 pst. av rammen er disponert, basert på hvor mye det enkelte finansforetak da har lånt ut under ordningen», og ber regjeringen sørge for at det særlig ses på lokale og regionale bankers andel.

Komiteen viser til forslaget om at fordeling av rammen på 50 mrd. kroner skal ta utgangspunkt i finansforetakenes markedsandeler i markedet for lån til små og mellomstore bedrifter, der lån til bedrifter innen næringsseierholdes utenfor. Komiteen påpeker at mange av de mindre bankene er spesielt viktige for næringslivet i sin region. Det er viktig at disse mindre bankene får en tilstrekkelig del av rammen som skal fordeles, for eksempel gjennom at deler av ordningen fordeles som en grunnbevilgning til hver finansinstitusjon.

5. Forslag til lov om Statens obligasjonsfond

5.1 Sammendrag

Statens obligasjonsfond vil bli etablert etter modell av Statens pensjonsfond Norge, og utkastet til lov er i all hovedsak lik loven som ble vedtatt i 2009. Dette innebærer at fondet ikke vil være et eget rettssubjekt, men navnet på et separat statlig kroneinnskudd i Folketrygd-fondet. Folketrygdfondet vil etter dette ha to separate forvaltningsmandater, ett for Statens pensjonsfond Norge og ett for Statens obligasjonsfond. Folketrygdfon-

det skal i eget navn plassere midlene i obligasjonsfondet videre i markedet i henhold til et mandat fastsatt av departementet. Den finansielle risikoen knyttet til verdipapirene bæres av staten. Verdien av innskuddet vil avhenge av markedsverdien til de papirene fondsmidlene er plassert i.

Lovforslaget er en rammelov, der departementet gis fullmakt til å fastsette et utfyllende regelverk. Denne lovformen vil gi en høy grad av fleksibilitet, noe som vil være nødvendig for å kunne tilpasse regelverket til skiftende behov i markedet.

Fondet fra 2009 ble avhendet i løpet av 2014, og lov 6. mars 2009 nr. 13 om Statens obligasjonsfond ble opphevet 1. januar 2015. Departementet foreslår at den nye loven også skal hensynta beredskapsbehov. Tid er en kritisk faktor i krisesituasjoner, og det bør ikke legges opp til at loven skal oppheves etter at forvaltningsoppgavet som nå blir lagt til Folketrygdfondet, blir avsluttet. Dersom det senere skulle oppstå kriser hvor det vil være behov for et generelt virkemiddel rettet mot obligasjonsmarkedet i tråd med avgrensningene som omtales i denne proposisjonen, vil man med en beredskapslov kunne iverksette et tilsvarende tiltak uten å måtte utarbeide og behandle et lovforslag på nytt. Stortinget vil imidlertid uansett måtte vedta finansieringen av fondet.

Behov for endringer eller tilføyelser av rammer ved senere bruk av fondskonstruksjonen loven regulerer, vil – innenfor formålet med loven – kunne sikres gjennom Stortingets behandling av forslag om finansiering av fremtidige ordninger.

Det må være en høy terskel for hva som skal anses å utgjøre en krise som utløser behov for å benytte loven som rammeverk. Finanskrisen, som utgjorde bakgrunnen for 2009-loven, og virkningene for økonomien av virusutbruddet som danner bakgrunnen for dette lovforslaget, bør danne en veiledende skranke for nivået på kriser hvor loven skal benyttes.

Fondets kapital fastsettes etter vedtak i Stortinget. Departementet vil etter forslaget ha fullmakt til å utvikle forvaltningsoppgavet når det ut fra formålet med Stortingets vedtak om finansiering av ordningen ikke lenger anser at det er behov for tiltaket. Med avvikling siktes det til at det ikke plasseres nye midler i obligasjonsmarkedet og at fondets verdipapirer forfaller eller selges etter nærmere angitte bestemmelser fra departementet. Departementet vil redegjøre for avviklingen og erfaringene med ordningen i egnede stortingsmeldinger i etterkant.

Opgavefordelingen mellom Finansdepartementet og Folketrygdfondet i forvaltningen av Statens obligasjonsfond vil tilsvare den oppgavefordelingen som gjelder for forvaltningen av Statens pensjonsfond Norge. Følgelig vil overordnede rammer for investeringene i Statens obligasjonsfond bli fastsatt av departementet,

mens Folketrygdfondet vil stå for den operative gjennomføringen av forvaltningen. Finansdepartementet vil følge opp at Folketrygdfondets forvaltning skjer i henhold til det regelverket som gjelder for obligasjonsfondet.

Rammeverket for Folketrygdfondets forvaltning av Statens obligasjonsfond vil, i tillegg til lov, bestå av et separat investeringsmandat, på lik linje med det som gjelder forvaltningen av Statens pensjonsfond Norge. Mandatet for obligasjonsfondet vil bli utformet med sikte på å fremme lovens formål i størst mulig utstrekning, samtidig som det legges vekt på behovet for god styring og kontroll av risiko. Rammeverket vil i stor grad baseres på rammeverket som ble etablert i 2009, men samtidig ta hensyn til at dagens situasjon er annerledes enn under finanskrisen.

Statens obligasjonsfond er ment å være rettet mot det norske markedet og mot alle bransjer. Departementet vil i tråd med dette utarbeide et mandat som åpner for plassering i obligasjoner utstedt av ikke-finansielle selskap, banker mv. En betydelig andel av fondets midler skal investeres i ikke-finansielle selskap. Videre vil fondet bare kunne investeres i obligasjoner utstedt av selskap hjemmehørende i Norge. Et selskap skal anses hjemmehørende i Norge dersom det har hovedkontor i Norge eller på kontinentalsokkelen, jf. foretaksregisterloven § 1-2. Hvilke valutaer obligasjonene kan være denominert i, vil bli nærmere regulert i mandatet. Det legges videre opp til at Folketrygdfondet skal ha en viss grad av fleksibilitet i gjennomføringen av forvaltningsoppgavet. Det vil derfor ikke bli lagt restriksjoner på hvorvidt Folketrygdfondets plasseringer skal skje i førstehånds- eller andrehåndsmarkedet. Ringvirkningene av tiltaket blir større når Folketrygdfondet også handler i andrehåndsmarkedet, ettersom dette bidrar til økt likviditet og dermed gjør markedet mer attraktivt også for andre investorer. Det legges også opp til at Folketrygdfondet kan investere fondet i ulike gjeldsinstrumenter.

Statens obligasjonsfond er et viktig tiltak for å styrke kredittobligasjonsmarkedets evne til å formidle kreditt mer generelt og for å bidra til at store norske selskap som er rammet av inntektssvikt som følge av virusutbruddet, får tilgang på finansiering. For å sikre risikospredning vil det samtidig bli fastsatt rammer i mandatet for hvor stor andel av obligasjonsfondet som kan investeres i ulike sektorer.

Sammensetningen av kredittmarkedet og hensynet til operasjonell risiko tilsier at en betydelig andel av investeringene i Statens obligasjonsfond vil være i obligasjoner med moderat risiko (såkalt investment grade). Med bakgrunn i de vanskelige forholdene vil flere selskaper kunne få en lavere kredittvurdering som følge av virusutbruddet. Det åpnes derfor for at en betydelig andel også kan være i obligasjoner med høyere risiko, såkalt high yield. Dette innebærer at en må være forberedt

på store variasjoner i avkastningen av de ulike investeringene fondet gjør, samt i fondets avkastning over tid.

Investeringsrammen for Statens obligasjonsfond er fastsatt slik at tiltaket skal kunne være et viktig bidrag til økt likviditet og kapitaltilgang i markedet. Omfanget av investeringene vil i stor grad avhenge av de økonomiske utsiktene og betydningen av at tilgangen på kreditt er redusert, samt risikobildet rundt dette. Investeringenes omfang er derfor usikkert, men departementet foreslår at Statens obligasjonsfond etableres med en ramme på inntil 50 mrd. kroner. Investeringsaktivitetene vil avhenge av markedsforholdene.

Obligasjonsfondet skal ikke være et statsbankliknende tiltak, men stimulere til at også andre investorer tar del i obligasjonsmarkedet. Investeringer i nye kredittobligasjonslån skal derfor skje sammen med andre investorer og på samme vilkår (markedsinvestorprinsippet). Tilgang på flere kjøpere er også normalt nødvendig for å få stilt en markedsmessig riktig pris, slik at investeringene ikke innebærer ulovlig statsstøtte. For å sikre at obligasjonsfondets investeringer i nye kredittobligasjonslån skjer på markedsmessige vilkår, samtidig som en ivaretar behovet for en viss grad av fleksibilitet knyttet til innfasingen av investeringene, tar departementet sikte på å stille krav om at Folketrygdfondet skal kunne dokumentere at kravet til markedsmessig prising av investeringer er oppfylt når fondet kjøper en større andel av et enkelt lån i førstehåndsmarkedet. Markedsmessig prising er viktig ikke bare for å unngå at tiltaket anses som statsstøtte, men også for å sikre at Folketrygdfondet forblir en profesjonell kapitalforvaltningsorganisasjon med en forretningsmessig målsetting og som holdes til ansvar for sine finansielle resultater.

Hensynet til å ha en viss fleksibilitet i utformingen av tiltaket tilsier at en ikke utelukker muligheten for salg av verdipapirer mellom Statens obligasjonsfond og Statens pensjonsfond Norge. Også slike transaksjoner må eventuelt gjennomføres i tråd med markedsinvestorprinsippet.

Statens obligasjonsfond er ment å være et midlertidig tiltak. Departementet ser for seg en gradvis avvikling av forvaltningsoppdraget i takt med at obligasjonene forfaller, og ved salg i takt med normalisering av markedssituasjonen. Departementet mener det ikke er hensiktsmessig å ta inn en tidsbegrensning i mandatet til forvalter. Det er betydelig usikkerhet knyttet til hvor lenge likviditeten i kredittmarkedet vil være problematisk. Det legges opp til en mer fleksibel ordning ved at Folketrygdfondet skal, etter nærmere forespørsel fra departementet, forelegge en plan for avvikling av forvaltningen til godkjenning av Finansdepartementet.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens lovforslag.

6. Utsatt merverdiavgift, forskuddsskatt og arbeidsgiveravgift

6.1 Endringer i skattebetalingsloven

6.1.1 Merverdiavgift

6.1.1.1 SAMMENDRAG

Stortinget har i vedtak 16. mars 2020 (anmodningsvedtak nr. 397) anmodet regjeringen om å «Utsette innbetaling av merverdiavgift som forfaller 15. april 2020». Det legges til grunn at vedtaket retter seg mot den første alminnelige skattleggingsperioden for merverdiavgift (januar og februar 2020), som forfaller til betaling 14. april 2020.

Den alminnelige skattleggingsperioden for merverdiavgift omfatter to kalendermåneder, den første gjelder for månedene januar og februar. Det skal leveres skattemelding med opplysninger om avgiftsplikten for hver skattleggingsperiode. Fristen for å levere skattemeldingen er én måned og ti dager etter utløpet av hver skattleggingsperiode, med unntak for tredje alminnelige skattleggingsperiode (mai og juni), hvor fristen er 31. august, jf. skatteforvaltningsforskriften § 8-3-10. Merverdiavgift forfaller etter skattebetalingsloven § 10-30 første ledd til betaling samme dag som det skal leveres skattemelding. Utløper betalingsfristen på en lørdag, søndag eller helligdag eller lovfestet høytidsdag, utskytes fristen til nærmeste virkedag. Skattemelding for merverdiavgift for første alminnelige skattleggingsperiode (januar og februar 2020) skal leveres 10. april 2020 og forfaller til betaling 14. april 2020, som er første virkedag etter fristen for levering av skattemeldingen.

Regjeringen foreslår å følge opp Stortingets vedtak ved å utsette fristen for å betale merverdiavgift for første alminnelige skattleggingsperiode i 2020 til 10. juni 2020. Det foreslås en ny bestemmelse i skattebetalingsloven § 10-30 som gir departementet adgang til i forskrift å gi regler om «avvikende forfallstidspunkt i særlige situasjoner». Departementet vil i tilfelle så raskt som mulig etter ikrafttredelsen fastsette forskrift om nytt tidspunkt for betaling av merverdiavgift for første alminnelige skattleggingsperiode til 10. juni 2020. Det vil ikke påløpe renter for perioden utsettelsen gjelder.

Aktiviteten til de fleste avgiftspliktige virksomheter (avgiftssubjektene) var normal i den første alminnelige skattleggingsperioden (januar og februar). Dette innebærer at de fleste avgiftssubjekt 14. april 2020 skal innbetale merverdiavgift som i størrelse er på normalt nivå. Basert på innbetalinger fra tidligere skattleggingsperioder anslås brutto innbetalinger for merverdiavgift 14. april 2020 til om lag 60 mrd. kroner. Som følge av redusert eller innstilt aktivitet etter virusutbruddet vil mange avgiftssubjekt ha redusert omsetning i den andre alminnelige skattleggingsperioden (mars og april). Samtidig påløper faste kostnader, og for noen kan det ta tid å redusere aktiviteten. Inngående merverdiavgift for

den andre alminnelige skattleggingsperioden (mars og april) vil for enkelte virksomheter ikke reduseres tilsvarende reduksjonen i utgående merverdiavgift som følge av lavere omsetning.

Den reduserte aktiviteten i næringslivet som følge av virusutbruddet innebærer at samlet innbetaling av merverdiavgift for andre alminnelige skattleggingsperiode 10. juni 2020 vil bli lavere enn normalt. Flere virksomheter enn vanlig vil oppleve at inngående merverdiavgift vil overstige utgående merverdiavgift i skattleggingsperioden for mars og april. De vil i tilfelle ha krav på å få tilbakebetalt merverdiavgift (inngående avgift overstiger utgående avgift) i andre alminnelige skattleggingsperiode. Slik situasjonen er, vil det være rimelig at disse virksomhetene kan benytte tilgodebeløp til å dekke merverdiavgiften for første alminnelige skattleggingsperiode (januar og februar), som normalt skulle vært betalt 10. april. Dette vil tilføre virksomhetene en betydelig likviditet. En utsettelse av fristen for betaling av første alminnelige skattleggingsperiode vil også være likviditetsmessig fordelaktig for avgiftssubjekt som ikke har tilgodebeløp i andre alminnelige skattleggingsperiode.

Forslaget innebærer at forfallstidspunktet for den første alminnelige skattleggingsperioden for merverdiavgift 2020 vil sammenfalle med tidspunktet for levering av skattemelding og forfallstidspunktet for den andre alminnelige skattleggingsperioden for merverdiavgift (mars og april 2020). Departementet vil be Skattedirektoratet om mulig å legge opp til en løsning hvor eventuelle tilgodebeløp i skattemeldingen for andre alminnelige skattleggingsperiode kan benyttes til å redusere betalingen for merverdiavgift for første alminnelige skattleggingsperiode (januar og februar). Avgiftssubjekt som i første alminnelige skattleggingsperiode har krav på tilgodebeløp (inngående merverdiavgift overstiger utgående merverdiavgift), vil ha krav på tilbakebetaling som normalt.

Det foreslås ingen endringer i reglene om når skattemelding for merverdiavgift skal leveres, eller i omfanget av opplysningsplikten. Departementet foreslår heller ingen endringer for avgiftssubjekt som har avvikende skattleggingsperiode.

Utsettelse av 2. termin for innbetaling av merverdiavgift anslås å bedre likviditeten i næringslivet med 60 mrd. kroner. Utsettelsen vil gi et rentetap for staten og økt risiko for mislighold. Departementet beregner derfor et provenytap ved utsettelsen på 350 mill. kroner bokført i 2020.

Departementet viser til forslaget til nytt tredje ledd i skattebetalingsloven § 10-30 om adgang for departementet til i forskrift å gi regler om utsatt forfallstidspunkt for merverdiavgift i enkelte situasjoner. Departementet foreslår at endringen trer i kraft straks.

6.1.1.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til regjeringens lovforslag.

6.1.2 Forskuddsskatt for selskap

6.1.2.1 SAMMENDRAG

Upersonlige skattytere (selskap) betaler skatt etter skuddsvis i året etter inntektsåret. Skatten forfaller til betaling i to like store terminer 15. februar og 15. april, jf. skattebetalingsloven § 10-20 tredje ledd.

Departementet foreslår at forfallsfristen for andre termin for upersonlige skattytere utsettes fra 15. april til 1. september 2020. Det vil ikke påløpe renter som følge av utsettelsen. Forslaget følger opp Stortingets vedtak 16. mars 2020 (anmodningsvedtak nr. 397) om å «utsette innbetaling av den andre terminen for forskuddsskatt for selskaper som forfaller 15. april 2020».

Det foreslås at endringen gjennomføres ved at departementet gis hjemmel til å fastsette avvikende forfallstidspunkter for forskuddsskatten i forskrift. Når forskriftshjemmelen trer i kraft, vil departementet fastsette forskrift om at forfallstidspunktet for andre termin av forskuddsskatten for upersonlige skattytere utsettes fra 15. april til 1. september 2020. Skattyter vil likevel stå fritt til å innbetale hele eller deler av forskuddsskatten tidligere enn det nye forfallstidspunktet.

Dersom skattyters totale skatteinnbetalinger overstiger endelig fastsatt skatt, vil skattyter få skatt til gode ved skatteoppgjøret i oktober. Skatt til gode vil vanligvis godskrives rente fra 15. mars og frem til tilgodebeløpet utbetales. Dette forutsetter at skattyter innbetaler forskuddsskatten og det overskytende beløpet før 31. mai, som er fristen for innbetaling av ekstra forskuddsskatt. Dersom det overskytende beløpet betales etter 31. mai, vil eventuell for mye betalt skatt ikke godskrives renter.

Dersom samlet forskuddsskatt for første og andre termin ikke er tilstrekkelig til å dekke den skatten som blir fastsatt ved skatteoppgjøret i oktober, vil det påløpe renter på differansen beregnet for perioden mellom 15. mars og forfallsfristen for restskatteoppgjøret, jf. skattebetalingsloven § 11-5 første ledd. Det vil på normal måte være adgang til å justere egen forskuddsskatt dersom det forventes at forskuddsskatten vil avvike fra fastsatt skatt, og på den måten søke å unngå restskatt. Når innbetaling av andre termin i år utsettes til 1. september, vil mange skattytere ha bedre grunnlag for å anslå hva som vil bli fastsatt skatt ved skatteoppgjøret, enn dersom fristen var 15. april, ettersom de fleste på dette tidspunktet vil ha levert skattemeldingen. Det vil derfor være gode muligheter til å unngå restskatt og tilhørende rentekostnader.

Kraftforetak kan få utsettelse av forskuddsskatt på alminnelig inntekt som omtalt i denne proposisjonen på lik linje med andre selskap. Kraftforetak med eierandeler i kraftverk med effekt på 10 000 kVA eller mer be-

taler også naturressursskatt (1,3 øre per kWh) til kommunen og fylkeskommunen samt grunnrenteskatt (37 pst.) til staten. Utsettelsesordningen skal ikke gjelde for naturressursskatt eller grunnrenteskatt.

For petroleumsselskap gjelder en egen skattebetalingsordning, terminskatten, jf. petroleumsskatteloven § 7. Forslaget om å utsette innbetaling av andre termin for forskuddsskatt som omtalt i denne proposisjonen, omfatter derfor ikke petroleumsselskapenes inntekt fra utvinning og rørledningstransport.

Finansskatten er en skatt på finansiell aktivitet og består av to elementer. Det ene er en ekstra skatt på lønn fastsatt til 5 pst. av grunnlaget for arbeidsgiveravgift. Det andre elementet er videreføring av skattesats på selskapsoverskuddet (grunnlaget for skatt på alminnelig inntekt) på 2016-nivå for finanssektoren på 25 pst., jf. Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2020 § 3-3 annet ledd. Utsettelse av andre termin for forskuddsskatt for selskap vil også omfatte den del av skatt på alminnelig inntekt som utgjør finansskatt på overskudd.

Utsettelse av andre termin for forskuddsskatt for selskap anslås å bedre likviditeten i næringslivet med 29 mrd. kroner. Utsettelsen vil gi et rentetap for staten og økt risiko for mislighold. Departementet beregner derfor et provenytap ved utsettelsen på 380 mill. kroner bokført i 2020.

Departementet viser til forslag til endring i skattebetalingsloven § 10-20 femte ledd om adgang for departementet til i forskrift å gi regler om utsatt forfallstidspunkt for forskuddsskatten i enkelte situasjoner. Departementet foreslår at endringen trer i kraft straks.

6.1.2.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til regjeringens lovforslag.

6.2 Arbeidsgiveravgift og finansskatt på lønn

6.2.1 Sammendrag

Arbeidsgiveravgiften forfaller til betaling i seks terminer, hhv. 15. januar, 15. mars, 15. mai, 15. juli, 15. september og 15. november, men avvikende forfallstidspunkt kan fastsettes i forskrift, jf. skattebetalingsloven § 10-10.

Departementet vil i forskrift gi regler om utsettelse av innbetalingsfristen for terminen som forfaller 15. mai (avgift for mars og april), slik at denne først forfaller til betaling 15. august 2020. Det vil ikke påløpe renter som følge av utsettelsen.

Satsen for beregning av arbeidsgiveravgift varierer mellom 0 og 14,1 pst., alt etter hvor i landet bedriften anses å drive virksomhet. Utsettelsen av forfallstidspunktet vil omfatte alle arbeidsgivere, men vil ikke ha noen virkning for arbeidsgivere som benytter 0-sats.

Utsettelsen av forfallstidspunktet vil ikke få betydning for arbeidsgivers plikt til å rapportere i a-meldingen, hvor fristen fremdeles vil være den 5. i måneden etter utbetaling av lønn eller andre godtgjørelser.

Finansskatten er en skatt på finansiell aktivitet og består av to elementer. Det ene er en ekstra skatt på lønn, fastsatt til 5 pst. av grunnlaget for arbeidsgiveravgift. Lønnsskatteelementet i finansskatten følger de samme regler for bl.a. innbetaling som arbeidsgiveravgift og vil også bli omfattet av utsettelsen.

På usikkert grunnlag anslås det at en utsettelse av termininnbetalingen 15. mai til 15. august vil kunne gi en midlertidig likviditetstilførsel på om lag 28 mrd. kroner. Som følge av virusutbruddet er det allerede mange som er permittert. I tiden fremover vil antallet permitterte kunne øke betydelig. Det er derfor knyttet stor usikkerhet til hvor mye som ville blitt innbetalt den 15. mai dersom innbetalingen ikke ble utsatt. Utsettelsen vil gi et rentetap for staten og økt risiko for mislighold. Departementet beregner derfor et bokført provenytap for staten i 2020 ved utsettelsen av innbetaling av arbeidsgiveravgift på 250 mill. kroner.

Regjeringen viser til Stortingets Innst. 197 S (2019–2020) og vil komme tilbake til Stortingets vedtak om å fremme forslag om en midlertidig nedsettelse av arbeidsgiveravgiften med 4 prosentpoeng for en termin i en senere proposisjon.

6.2.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag.

7. Midlertidig reduksjon i den lave merverdiavgiftssatsen

Midlertidig reduksjon i den lave merverdiavgiftssatsen med tilhørende forslag til vedtak om endring i Stortingets vedtak om merverdiavgift behandles i Innst. 200 S (2019–2020).

8. Økonomiske og administrative konsekvenser

8.1 Sammendrag

Økonomiske og administrative konsekvenser av lov om statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter, lov om Statens obligasjonsfond og utsatt betaling av merverdiavgift, forskuddsskatt og arbeidsgiveravgift omtales i proposisjonens kapittel 8.

8.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

9. Merknader til de enkelte bestemmelser

9.1 Sammendrag

Merknader til lov om statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter og lov om statens obligasjonsfond er inntatt i proposisjonens kapittel 9.

9.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

10. Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for at banker som staten garanterer lån for, ikke betaler ut utbytte inntil kapitalbufferen igjen er hevet.

11. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k

A.

V e d t a k t i l l o v

om statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter

§ 1 Formål

Loven skal styrke små og mellomstore bedrifters tilgang til likviditet, ved at staten gjennom en midlertidig garantiordning tilbyr risikoavlastning til finansforetak. Ordningen skal sikre delvis statsgaranterte lån til bedrifter som står overfor en akutt likviditetsmangel som følge av utbruddet av Covid-19.

§ 2 Virkeområde

Garantiordningen gjelder nye lån som er innvilget fra lovens ikrafttredelse og frem til 1. juni 2020 av finansforetak med tillatelse til å drive finansieringsvirksomhet i Norge.

Departementet kan i forskrift utvide perioden nevnt i første ledd.

§ 3 Bedrifter som kan motta garanterte lån

Garantiordningen gjelder lån til små og mellomstore bedrifter med virksomhet i Norge som på grunn av Covid-19-utbruddet står overfor en akutt likviditetsmangel.

Ordningen gjelder bare lån til bedrifter som forventes å være lønnsomme under normale markedsforhold. Ordningen gjelder uansett ikke lån til bedrifter som var i økonomiske vanskeligheter per 31. desember 2019.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om vilkårene i paragrafen her, herunder hvilke bedrifter som omfattes av garantiordningen, når en bedrift anses for å ha akutt likviditetsmangel og om lønnsomhet.

§ 4 Garanti

Garantiordningen dekker 90 prosent av finansforetakets tap pro rata på hvert lån som oppfyller vilkårene i § 5, og som er gitt til bedrifter som nevnt i § 3. Etter hvert som lånet nedbetales, reduseres det garanterte beløpet forholdsmessig. Samlet garantiansvar overfor det enkelte finansforetak er begrenset til finansforetakets andel av garantiordningens samlede ramme, jf. annet og tredje ledd.

Departementet fastsetter garantiordningens samlede ramme i forskrift etter vedtak i Stortinget.

Departementet gir regler i forskrift om det enkelte finansforetaks andel av garantiordningens samlede ramme, herunder om omfordeling av ubenyttede andeler av rammen. Departementet skal ved fastsettelsen ta utgangspunkt i finansforetakenes markedsandeler i markedet for lån til små og mellomstore bedrifter, der lån til bedrifter innen næringseiendom holdes utenfor.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om statens garantiansvar.

§ 5 Lån som kvalifiserer for garanti

For at et lån skal være omfattet av garantien etter § 4, må det:

- a) ikke utgjøre mer enn to ganger bedriftens lønnskostnader i 2019, inkludert sosiale avgifter og kostnader til innleid personell, eller 25 prosent av bedriftens omsetning i 2019. Hvis bedriften er etablert 1. januar 2019 eller senere og lønnskostnader skal benyttes som beregningsgrunnlag, skal lånet ikke utgjøre mer enn bedriftens anslåtte lønnskostnader for de to første driftsårene,
- b) ikke utgjøre mer enn 50 millioner kroner,
- c) så langt som mulig ha samme betingelser som et tilsvarende lån til en tilsvarende låntaker ville hatt i en normal markedsituasjon, og
- d) ikke ha en løpetid på mer enn 3 år.

I særlig begrunnede tilfeller, og basert på en plan som tallfester bedriftens likviditetsbehov, kan lånet være større enn etter første ledd bokstav a, dersom det er nødvendig for å dekke bedriftens likviditetsbehov de neste 18 måneder. Dersom låntaker har flere lån fra samme finansforetak under garantiordningen, gjelder hver av bestemmelsene i første ledd bokstav a og b og dette ledd for summen av lånene.

Finansforetaket skal i rapporteringen etter § 7 dokumentere at den økonomiske fordelingen av garantien i størst mulig grad er overført til låntaker i form av redusert lånerente i samsvar med første ledd bokstav c, og eventuelt også i form av redusert garantivederlag, økt låneramme eller lignende.

Første ledd bokstav d er ikke til hinder for at lån gis med kortere løpetid og forlenges innenfor rammen av 3 år.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om lån som kvalifiserer for garanti etter paragrafen her, herunder stille ytterligere vilkår for at lån skal være omfattet av garantien og gi regler om sikkerhetstillegg og om hva lånet kan anvendes til.

§ 6 Vederlag og vilkår for garantien mv.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om vederlag og vilkår som gjelder for garantien.

§ 7 Administrasjon og rapportering

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om administrasjon, innmelding av innvilgede lån, løpende rapportering og dokumentasjon.

§ 8 Utbetaling av garanti

Garantibeløp utbetales etter søknad fra finansforetaket. Finansforetaket skal i søknaden dokumentere at vilkårene for garanti er oppfylt og at låntaker har misligholdt låneavtalen.

Dersom departementet har gitt et annet organ i oppdrag å behandle søknader om utbetaling av garantibeløp, kan avslag på søknad om utbetaling av garantiansvaret påklages til departementet.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om utbetaling av garantibeløpet, herunder regler om når mislighold skal anses å ha inntruffet, frister, saksbehandling og dokumentasjon av krav, samt forenklede prosedyrer for utbetaling av garantibeløp i den grad det er forsvarlig.

§ 9 Avvikling av ordningen

Garantiordningen etter denne loven skal avvikles så snart garantiansvaret under loven er bortfalt.

§ 10 Forskrifter

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av loven her, herunder regler om rammer for garantien, lån som skal være omfattet av garantiordningen og lån til andre enn bedrifter som nevnt i § 3. Regler som nevnt i første punktum kan fravike bestemmelser i loven her dersom det er nødvendig for å oppfylle formålet med garantiordningen.

§ 11 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

B.

V e d t a k t i l l o v

om Statens obligasjonsfond

§ 1

Midlene i Statens obligasjonsfond eies av staten. Statens obligasjonsfond skal bidra til økt likviditet og kapital til kredittobligasjonsmarkedet gjennom plasseringer i rentebærende instrumenter til utstedere hjemmehørende i Norge.

§ 2

Statens obligasjonsfond kan ikke selv ha rettigheter eller plikter overfor private eller offentlige myndigheter, og kan ikke saksøke eller saksøkes.

§ 3

Statens obligasjonsfond forvaltes av departementet.

Statens obligasjonsfonds kapital fastsettes etter vedtak i Stortinget.

Statens obligasjonsfond plasseres som et kapitalinnskudd i Folketrygdfondet. Motverdien forvaltes etter nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. § 4.

§ 4

Departementet kan gi utfyllende bestemmelser til gjennomføring av loven.

§ 5

Loven trer i kraft straks. Departementet kan gi overgangsbestemmelser.

C.

V e d t a k t i l l o v

om endringer i skattebetalingsloven

I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjøres følgende endringer:

§ 10-20 femte ledd skal lyde:

(5) Departementet kan i forskrift gi regler om *avvikende forfallstidspunkt for enkelte situasjoner*, og om forfall når det skjer endringer i utskrivningen av forskuddsskatt.

§ 10-30 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Departementet kan i forskrift gi regler om avvikende forfallstidspunkt for enkelte situasjoner.

II

Endringene under I trer i kraft straks.

Oslo, i finanskomiteen, den 21. mars 2020

Mudassar Kapur

leder

Sigbjørn Gjelsvik

ordfører